

БѢГДАЛА

Год. XIII бр. 45-48, 2017.

за децу и младе

Моч
ѿириандѣ

Олга Стефановић

БАГДАЛА за децу и младе
књижевни часопис
Год. XIII бр 45/48 2017.
Излази четири пута годишње

Редакција:

Љубиша Бата Ђидић,
главни и одговорни уредник
Небојша Лагчевић, секретар
Мома Драгићевић,
Вељко Стамболија
Др Бранко Ристић,
Дајана Цветковић-Лазич,
Ивко Михајловић,

Гости у уредништву

Миња Субота
Добрица Ерић

Гости у овом броју

Снежана Миловановић, проф.
ученици:
Јлена Шошкић
Аца Тутулић

Оснивач и издавач:

Књижевни клуб Багдала,
Крушевац, Мајке Југовића 7

Цена овог броја 200 дин.

Претплата за 2017: 400 дин.

Претплату слати на
ж.р. Књижевног клуба Багдала, са
назнаком: за Багдалу за децу
205-28452-92, Комерцијална банка
Крушевац

Рукописи се не враћају

Припрема и штампа:

Графика СИМИЋ, Крушевац

СIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

82(02.053.2)

БАГДАЛА за децу : књижевни часопис за
децу / гл. и одг. уредник : Љубиша Бата
Ђидић

- Год. XIII, бр. 45/48 - 2017 - . - Крушевац
(Мајке Југовића 7)
: Књижевни клуб Багдала, 2017 -
(Крушевац : Графика Симић). - 24 цм

Тромесечно

ISSN 1452-256X = Багдала за децу
COBISS.SR-ID 126441996

Драга децо Багдале,

Ако је овај број *Багдале за децу и младе* посвећен ћирилици, писму наше историје, јер се међу народима тако препознајемо, онда је то зато шта га за вас објашњава Олгица Стефановић, ликовна уметница која нам је као драга рођака донела прегршт звезданих ћириличних слова.

Свој атеље је ових дана преселила у Основну школу „Јован Поповић“ где су „јовановци“ као на каквој малој светој литургији срицали ћириличну лепоту коју је некада остављао онај калиграф који је духовно зрачио са нашом првом књигом *Мирославим јеванђељем*. Или је то био, кад смо већ у Крушевцу, сам Деспот Стефан Лазаревић кад је овде, „у славним граду господства нам...“, исписао најлепшу српску средњовековну песму у акростиху: *Слово љубве*. Или сама Јефимија која је извезла златним ћириличним словима *Похвалу кнезу Лазару*.

Јер слова како их по ћириличном сродству и родству види Олгица Стефановић носе у себи лепоту анђела, носе историју у којој су душе наших владара са Симеоном Немањом и Св. Савом, и свим Немањинима, Лазаревићима и Бранковићима.

Раскошна лепота слова која објашњавају душу српског народа!

У време када се на овим просторима, у ово време, боримо да нас не прогута туђи утицај, а многим је то много стало, да нас не прогута туђе писмо, а многим је то много стало, да нас не прогута туђи језик, ми се бранимо нашом ћирилицом, оном вуковском, где је у сваком слову скривен по један наш анђео.

Наш, милосрдни, Олгици анђео. Анђео љубави, јер ако љубави немамо ништа ништа вам не вредни ни ваш уредник

Љубиша Бата Ђидић

Стручност, посвећеност и креативност наставника О.Ш. „Јован Поповић“, Крушевац, детињства хиљаде малишана чини лепиим, израђујући их у радозналце који нестрпљиво хрле животу широм отвореног ума и очију.

Успешно реализована ликовна радионица Олгице Стефановић показала је сву моћ непосредног учења са дивном поруком да чувамо, негујемо, бранимо и поносимо се – ЋИРИЛИЦОМ.

Директор О.Ш. „Јован Поповић“
Снежана Стефановић Милановић

ВУКОВ САБОР У ТРШИЋУ

Ово писмо са Вуковог сабора у Тршићу послао је специјални извештач „Багдале за децу“, песник и научник

ЉУБОМИР БОРИЉИЋ

У Вуковом Тршићу, родном месту реформатора српске азбуке, просвете и културе, Вука Стефановића Караџића, одржан је 17. септембра 2017., осамдесет четврти Вуков сабор, најстарија и најзначајнија културна манифестација код Срба, Уз подизање Вукове заставе, хорско извођење „Вукове химне“ Стевана Мокрањца, на Саборишту, поред речице Жеравије, изведена је представа „Вишњић“, посвећена обележавању 250-годишњице рођења Филипа Вишњића, слепог гуслара од којег је Вук забележио најлепше епске народне песме о јунацима и догађајима из Првог српског устанка.

Најбројнији посетиоци Сабора, основци и средњошколци Србије, имали су прилику да се подсети на велико дело самоуког Тршићанина, који је прва слова учио од трonoшких калуђера. Кад је научио да чита и пише, као најписменији човек у Јадру и Подрињу, био је веома уважаван, па је постао и писар код хајдучког харамбаше Ђорђа Ђурђије. Након кратког службовања у царинарници у Кладову, кад је пропао Први српски устанак (1813), морао је да бежи преко Саве и Дунава у Аустроугарску. Та ће година бити пресудна за његов будући рад. Одлази у Беч и у њему остаје до краја живота 1864. године, стално се враћајући својој Србији.

Имао је срећу да у Бечу упозна царског цензора Јернеја Копитара који га подстиче да се посвети сакупљању речи за Српски речник и народних умотворина. Из тог подстицаја родиће се сви будући Вукови послови, на корист српском народу: сачиниће први буквар, реформисати српско писмо ћирилицу; објавиће речник са 47 хиљада речи; забележити и „на свет издати“ српске народне епске(мушке) и лирске(женске) песме, бајке, приче, легенде, пословице, питалице, загонетке... Започеће борбу за увођење народног језика у књижевност уместо дотадашњег неразумљивог славеносербског; утемељиће српску науку о језику; написати прве етнолошке и историјске списе - биографије српских војвода... Урадиће за српску културу и просвету више него неколико академија наука.

Вуков сабор подсећа на значај Вуковог дела и на дела других знаменитих Срба.

Вуку и њима посвећени су и седмодневни програми Вукових дана, у Тршићу, Трonoши, Лозници, Београду, а основцима, средњошколцима и студентима програми Ђачког Вуковог сабора, у мају сваке године. Ђачким и студентским програмима Вуков Јадар и Србија подстичу истраживачки рад младих у домену српског језика, науке, књижевне и ликовне културе: да би Вуково дело трајно живело у памћењу најмлађих и да би млади добили надахнуће за развијање својих старалачких способности.

Долазећи на Вуков сабор и у Тршић, млади долазе на изворе светосавске и вуковске културе и писмености.

СВИХ ТРИДЕСЕТ ЋИРИЛИЦЕ

Не знам како да опишем
свој осећај скоро свети:
док говорим и док пишем
чини ми се нешто лети.

Лети нешто умиљато
и мудро ко јато сова,
вреднији но суво злато
из најлепших дечјих снова.

Лете небом српска слова,
није облак, нису птице,
лете слова Ћирилова -
свих тридесет ћирилице.

Ћирилица - српско писмо,
са њом нам је време текло,
памти ко смо и чији смо -
наше име и порекло.

Девојчице у ђердану,
Миљо, Като и Милице,
испишите све на длану -
свих тридесет ћирилице.

Ви дечази, маштовљаци,
што тражите своје свице,
упамтите док сте ђаци -
свих тридесет ћирилице.

Јер, иначе, цаба школа,
читанка и словарице,
ако фали у памћењу
макар слово ћирилице.

Где како се песма ова
зари као дечје лице,
то у песму слећу слова,
свих тридесет ћирилице.

Молио сам унуку Милицу
једном кад се разумели писмо:
По души ти, пиши ћирилицу -
латиница није српско писмо.

БИРИЛИЦА - МОЈЕ ПИСМО

Када се из глаголице, настале из грчког курзивног писма 863. године, крајем 9. вијека ишчаурила ћирилица, по свему оригинално писмо, и блеснуло лепотом у пуном сјају у Мирослављевом јеванђељу, Срби посташе народ чија култура остави неизбрисиве трагове међу осталим народима. И не само то, Срби, као припадници словенских народа, могу бити поносни јер су створили оригинално писмо, по свему јединоствено на пољу ортографије. Ћирилица у себи садржи и ликовност, па је права посланица за калиографе или краснописце, а у модерно доба и за дизајнере. Ћирилицу, родно мјесто Охридска школа, могао је створити народ који је тежио самобитности, самопоштовању, народ који жели да остави траг, памтљив печат, својеврстан великим народима. Ни пропаст српског средњовјековног царства, ни ратова, ни сеобе нису ћирилицу успели скрајнути, напротив, она је постала и препознатљиви знак српског родољубља и словенољубља. Везавши се за ћирилицу, Срби и у највећим невољама сачували своју постојаност, свој идентитет. У новије вријеме откривамо да ћирилица није настала случајно, већ да му је претходило писмо из много старијих времена, винчанско писмо. Сличност са винчанским писмом исувише је очигледна. Па пошто је сличност тако уочљива, доводе се у питање многе „историјске истине“. Ревизију или преиспитивање „историјских истина“ може покренути, ето, и једно писмо - ћирилица.

Свако дјело тежи савршенству, тако је и ћирилица тражила свој савршени облик, своју оригиналну ортографију. Велики српски филолог Сава Мркаљ, Сјенчак, Кордун, први је примјенио Аделунгово правило, Њемачки филолог, „Пиши као што говориш“, 1810. године у дјелу „Сало деболога јере либо азбукопротес“ и са изузетком једног словног знака (танко јер) који није имао гласовиту вредност, створио фонетско писмо (један глас једно слово).

Једна од највећих тековина Првог и Другог српског устанка јесте појава генијалног реформатора језика, писма и правописа Вука Стефановића Караџића, родом из Тршића, који је наставио Мркаљево реформу ћирилице, објавивши 1814. „Писменицу србскога језика по говору простога народа написана“, створивши идеално фонетско писмо, а Аделунгово правило „Пиши као што говориш“ допунио са „Читај како је написано“. Читав научни и умјетнички свијет је био одушевљен Вуковом реформом, а међу њима и велики енглески драмски писац Бернард Шо који је своју, не малу, новчану суму понудио оном ко у Енглеској уради сличан подвиг (Енглези и даље имају етимолошко или коријенско писмо). За разлику од Енглеца који су конзервативни, тешко мијењају своја вјековна начела на пољу културе, умјетности, политике... Срби, као мали европски народ, не задовољавају се затеченим и постојећим стањем, већ покушавају, посебно на пољу језика, писма, културе и умјетности, да дају нешто ново, нешто посебно, својствено само њима. Ћирилица је то нешто посебно.

Нажалост, у новије вријеме, на мала врата увукла се и латиница, која све више у Србији потискује ћирилицу. У реформи латинице, твк. гајевица, велику улогу је имао Вук Караџић (Бечки договор 1850). Хрват Људевит Гај је по узору на Савину и на Вукову ћирилицу покушао да од латинице створи фонетско писмо. Гај у томе до краја није успио (lj, nj i dž - садрже у себи два слова за један глас), чак је и Мркаљева ћирилица била доследнија у примјени Аделунговог правила.

Зашто латиница потискује традиционално српско писмо - ћирилицу (добила име по Константину Филозофу Ћирилу, творцу првог словенског писма - глаголице и првог словенског књижевног језика - старословенског)? Да ли се Срби одричу своје ћирилице, свог вјековног писма по којем су препознатљиви међу осталим народима? Да ли је у питању помодарство? Или, можда, стид што се разликујемо од других?

Не одбацујмо оно што нас чини посебним. Не узимајмо туђе кад већ имамо своје. Више се цијени онај који се не одриче своје културне баштине, и свог наслеђа. Чувајмо и његујмо нашу ћирилицу да би сачували себе. Онај ко поштује своје наслеђе, биће поштован и од других. Тридесет српских ћириличних слова и гласова путоказ су у ком смјеру требају путовати будућа покољења.

Вељко Стамболија

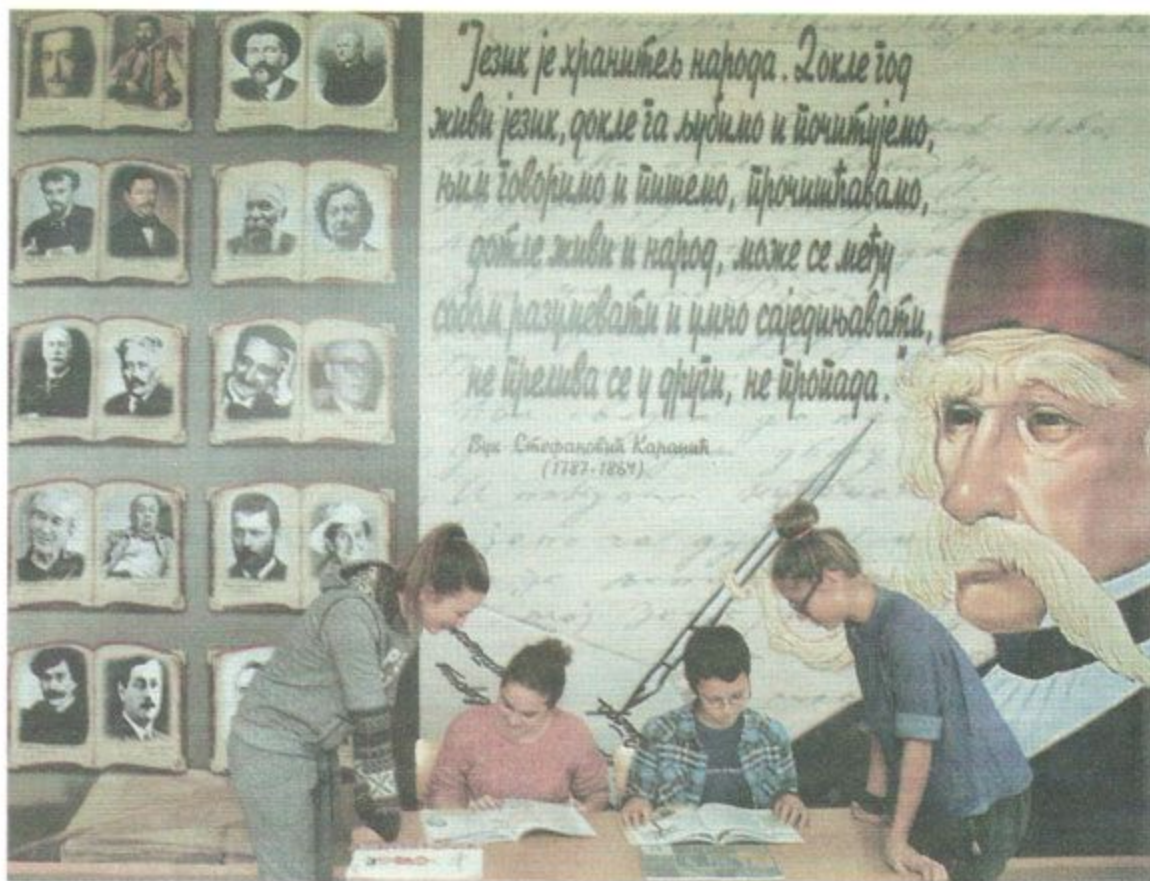
АЗБУКА

СВАКО СЛОВО ЈЕ КУЋИЦА У КОЈОЈ ЖИВИ НАШ ЈЕЗИК, А ЈЕЗИК ЈЕ НАЈВАЖНИЈА И НАЈТРАЈНИЈА ЦАРЕВИНА. СВЕ ШТО ИЗГОВОРИМО У ЧИТАВОМ ЖИВОТУ, СВЕ ШТО ПОМИСЛИМО - СТАНЕ У ОВИХ ТРИДЕСЕТ КУЋИЦА. ЗАТО ЈЕ ВУК НАЈВАЖНИЈИ У ОВОЈ ЦАРЕВИНИ, ЗАТО ГА ПАМТИМО И СПОМИЊЕМО. ТАКО ЋЕ БИТИ У СВИМ НАРЕДНИМ ВЕКОВИМА, У СВАКОМ ПОТОМСТВУ. КАКО БИ НАРОД РЕКАО: ДО У ХИЉАДИТО КОЛЕНО!

У ОВОЈ КУЋИ РОДИО СЕ
АЗБУКИ ТАТА

ВУКИ ПОД В

Кад је песник Мошо Одаловић добио награду „Жичка хрисовуља“
објаснио је читаоцима „Багдале за децу“
ШТА МОЖЕ СТАТИ У 30 ВУКОВИХ КУЋИЦА:

Исто нам је садевање песме. Лош стих, кабаста строфа, неуредна мисао, једна једина реч, па и слог, може да уруши песму. Неће презимети.

„Кад цветају село и пољопривреда, цветају сви људски послови!“ Тако говораху Стари Грци и Стари словени – селу и држави на радост, верујућ у бољи сутрашњи дан. У моћном селу цветају и људски разговор и поезија! Ал наше село је толико згасло, да нема у њему оних драгоцених разговорница од каквијех је Вук насложио Речник. Не може језик да се прикупи и негује у Кнез Михаиловој, на Маракани, Гучи, Егзиту, мега-маркету. Лош се двоумим, троумим: мега-маркет са цртицом, без цртице, а може и мегамаркет, као једна реч – ако нам тако јаве.

На сусретањима с децом увек говорим да све што кажемо, напишемо, помислимо, додирнемо, чујемо, видимо – стане у 30 Вукових кућица. Хајде, па нађимо грађевину у коју може стати толико! У свакој кућици слово, а свако слово од перја и паперја! Слова окрилате реч, речи реченицу – ето нама фина разговора! Да издвојим и ово у овом дану: све што написах до драге ми Жичке хрисовуље, и ово обраћање – стало је у 30 Вукових кућица!

ДЕТЕ

У овој рубрици обраћали су се до сада: Вељко Стамболија, Буца Мирковић, Душан Поп Ђурђев, Верољуб Вукашиновић, Тихомир Петровић, Љубица Ненезић, Миливоје Р. Јовановић, Миња Илијева, Миња Субота, Миодраг Јакшић, а ево како се огласио

СЛОБОДАН СТАНИШИЋ

КАКО РАЗУМЕТИ ДЕТЕ

Како разумети човека који се зове дете,
 како пронаћи одговор на безбројна питања,
 како схватити искрености које постају свете,
 како одгонетнути жељу која га одвлачи у
 скитања,
 како разумети изазов свих тих несташлука,
 како разрешити свих замки нејасне шеме,
 како поднети испаде око којих се диже бука,
 како оправдати поступке што стварају тешке
 дилеме?

Зар сваки изгред мора да нам помути разум,
 зар сваки несташлук вечито мора да прави
 штете,
 зар сваки догађај живот претвара у неспоразум,
 зар сваки неуспех да скрива, изговор маштом
 плете,
 зар глас искуства не може, понекад, да чује
 бар мало,
 зар баш не може понеки савет да чује,
 зар мора да испуни све до чега му је стало,
 зар петпарачким штивом сопствену памет да
 трује?

Зашто прохтеве често решава гласним плачем,
 зашто инат баш увек истерује до краја,
 зашто обични разговор напросто вапи за
 тумачем,

зашто им поглед понекад гасне, остане без
 сјаја,

зашто се питања важна покажу као танка,
 зашто суштину ствари пребрзо забораве,
 зашто им игре трају готово без престанка,
 зашто оно што крију, у свести трајно
 забраве?

Иако све смо пружили, испоље незахвалност,
 иако знају за битне ствари, игра је, важнија,
 изгледа,

иако несигурни, већ желе самосталност,
 иако знају за ред, не журе да реше стање
 нереди,

иако им је јасно речено да све што знају
 знамо,

иако по ко зна који пут чују да разумемо
 младе,

иако понављамо да овај свет не постоји због
 њих само,

иако смо спремни на жртву, по својој вољи
 раде!

Како разумети ту децу, будуће људе?

Треба ли стално да се за судбу њихову
 молимо?

Да им покажемо пут, а онда како им буде?

Додуше, не траже много,
 мало подршке и да их волимо.

ДЕТЕ

Ја смислим песму о лифту, тати
мами и мачки, опишем стрица,
док свако од њих стихове прати,
не силази им
осмех са лица.

Из гласа очевог сунце гране
(док стриц одврће стару чесму):

-Нас оволико може да стане
само у праву,
велику песму!

Онда се хитро свом оцу јави,
за њега истинску новост има:

- Твој унук високу кућу прави,
становаћемо
у стиховима!

КАКО СЕ ПИШУ ВЕЛИКЕ ПЕСМЕ

Наш стан је горе, на осмом спрату,
тамо се најбрже лифтом стиже,
који се квари,
што љути тату,
па хоће да се селимо ниже.

Квар лифта мами баш не смета,
њој никад ништа тешко није,
каже: - Не значи пропаст света,
шетња ми користи
због линије.

Ни мачка много за лифт не хаје,
та по тавану прескаче греде,
шуња се, лови, што кратко траје,
увек се брзо врати
да једе.

Стриц, који живи у истом крају,
донесе алат ко мајстор стари,
ал му да приђе лифту не дају,
он кад поправља
-још више квари!

ЗАПИС О ХОДУ КРОЗ ПРАШУМУ

Синоћ сам шетао цунглом,
сине,
напорно, с мало драматике,
прегазих џемпере,
нове, фине,
па старе ципеле и патике.

ДЕТЕ

Наједном,
избијем на неко брдо,
ал срећом нема нигде зверки,
тај пропланак је,
верујем тврдо,
гомила јакни и фармерки.

Угледам с брда страشان призор:
кревет прекривен
нејасном смешом,
под чарапама телевизор,
рачунар затрпан
разним вешом...

Али, зачудо, мене не брине,
кроз ову цунглу прошао ко би.
Одговор прост је,
гласи:
-Ти, сине!
Знај, био сам у твојој соби!

тата поједе све,
па од толиког јела,
постаје дебео, као да и он чека бебу...

После, кућа мирише на тек опране пелене,
тата поваздан љуља смотуљак који плаче,
мама је она стара, поново личи на мене,
смеша се, певуши
и грли ме све јаче...

Кад беба усни, тад лептир среће долети,
тишину прекине познати, дубоки глас,
то се мој отац, најзад, и мене сети:
- Ти си наш првак, озбиљно,
прави си ас...

Ја упрем прстом тамо где новог првака држе,
сад сања нешто лепо, осмех му низ лице шета,
па кажем: - Само нека порасте што брже,
бићемо ми заједно
прваци целог света!

СЛОБОДАН СТАНИШИЋ је овогодишњи добитник награде "Бранислав Л. Лазаревић" коју Редакција "Багдале за децу" додељује за доприносе у савременој српској литератури за децу и сарадњи са "Багдалом" - одлучио је жири за 2017. г (Љубиша Бата Ђидић, председник, Небојша Лапчевић и Мома Драгићевић, чланови).

НЕШТО НОВО КОД НАС ИМА

Мами је, нагло, почео да расте стомак,
иако данима држи строгу дијету,
татине сталне љутње доживе озбиљан помак,
постаје нежан, пажљив,
најбољи отац на свету...

Деда се, изгледа, спрема за нова велика дела,
бака најлепше кува, мала јој прсти зебу,

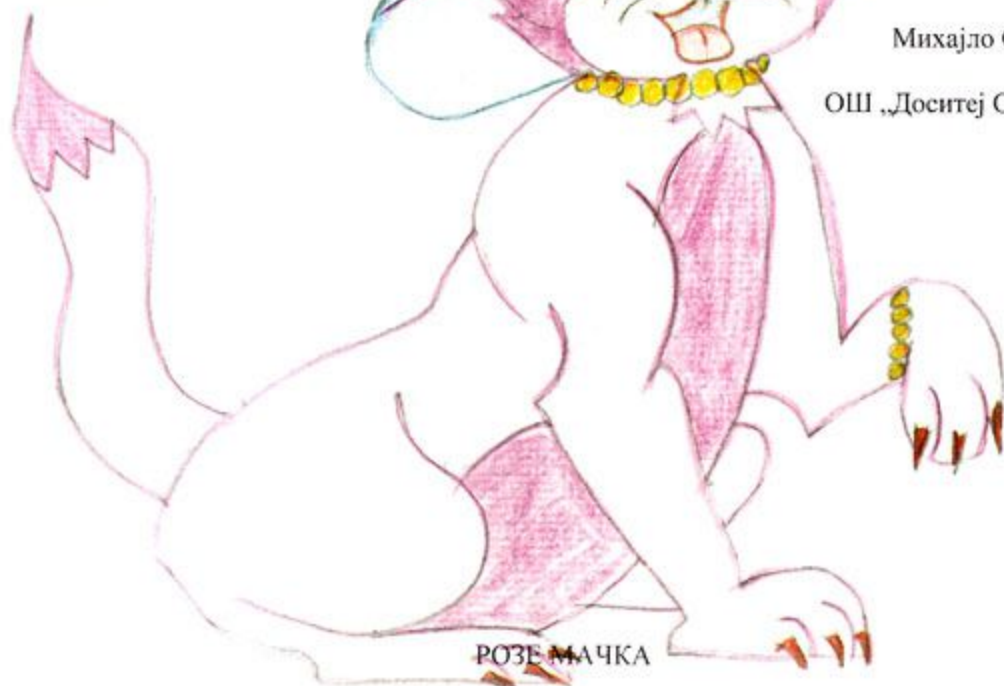
ДЕЦА БАЈКОПИСЦИ

ПИНК МАЧКА

Прошлог марта, мами је био рођендан. Када се огласило звоно на вратима, потрчао сам да их отворим. Јако сам се изненадио када нисам угледао госте. На отирачу је стајала нека чудна корпа. Унео сам је у кућу и позвао маму- Опрезно смо је отворили и угледали пинк мацу - јединицу „Пинк“ телевизије.

Око врата је имала скупочену огрлицу, на глави пешкић, а на ногама модерне ципелице. Погледала нас је испод вештачких трепавица, намигнула и, уместо да мјаукне, проговорила је: „Зovem се Роза.“ Пружила нам је своју шапицу са лакираним ноктима. Понудио сам је млеком, а она је затражила шампањац. Од тог дана, мама и Роза су другарице. Заједно одлазе у фризерске и козметичке салоне, на модне ревије... О ружичастој маци причало се свуда.

Једног дан, због своје лепоте и необичности, Роза је постала заштитно лице „Пинк“ телевизије.

Михајло Спасојевић
V разред
ОШ „Доситеј Обрадовић“

РОЗЕ МАЧКА

Шетао сам својом улицом кад ми је пришла мачка, али не било која мачка. То је била мачка розег крзна. Нисам обраћао пажњу. Мислио сам да умишљам све док нисам чуо реч: „Здраво“. Одговорио сам питањем: „Где се налазите“. Чуо сам одговор: „Овде доле, погледај“. Погледао сам и нисам могао да верујем. Та мачка прича. Питао сам је: „Шта још умеш?“ Она је одговорила: „Умем да рачунам“. Запањило сам се и позвао је кући. Кад смо стигли она је почела да пева своју песму. Док пева, она мења боје и буде шарена. Питао сам је да ли жели да ми буде љубимац. Она је рекла да не може јер усређује људе широм света. Замолио сам је да ме посети понекад.

Али она још увек не долази!

ДЕЦА БАЈКОПИСЦИ

АЦА МАЦАН И РОЗА МАЧАК

Било је то чудно јутро, када сам се пробудио схватио сам да сам у свету мачака. Гледам се у огледало и изненађено видим уши, реп и шапе у ствари ја сам мачак - Мацан Аца.

Изазим на улицу и шетам се, око мене све мачке. Изненада, срећем свог друга Ђолета белог мачка- Он ми нервозно каже да је моја симпатија, Роза мачка у опасности- Прати је банда паса: зли пас Дуца и његова зла кучка Душица како би је ухватили и мучили. Одмах сам предузео мере, кренуо у акцију да спасем своју мачку. У том тренутку наилази мој добар друг иначе велики и најјачи мачак Данило. Одмах сам га замолио са спасемо моју Роза мачку. Кренули смо ка плажи. Он зове своју добру другарицу Иву и сви крећемо у акцију. Кад смо стигли до плаже,видимо зло псето Дуцу и његову жену кучку Душицу како прете мојој симпатији Рози мачки и хоће да јој одгризу реп. Данило, Ива и ја крећемо у акцију, авантура почиње. Данило хвата злог пса Дуцу за реп подиже га у ваздух, заврти га и баца у море. Ива и ја исто радимо са Душицом. Они кевчући беже од нас уплашено видевши да смо ми опасна банда. Као вођа банде мачака осетио сам се као спасилац Розе мачке. Роза ми каже: „Ацо мацане диван си! Спасио си ме!“ Затим ме љуби у образ, ја се зацрвеним и длака ми се најежи а реп ми се подигне у вис. Срећни и у паровима, ја Роза мачка, Данило и Ива одлазимо на јахту да се провозамо морем. Брод је возио мој добар другар Ђоле, бели мачак, који је по мору тражио своју прелепу принцезу Елену, понављао је, „Да ли ћу је икад наћи?“, стално је након тога уздицао за њом.

Изненада неко ме позва: „Ацо буди се већ једном“. „Био је то мој тата. Кад сам се пробудио схватио сам да је то био само прелеп сан. Али откуд на мом јастуку један реп розе боје?

Аца Тутулић V₄
ОШ „Јован Поповић“

ДЕЦА ПЕСНИЦИ

РОЗА МАЧКА

Била једном
једна мачка,
каква мачка,
роза мачка.
Звали су је
Тици - Кици
по улици.

То је једна
чудна мачка,
каква мачка,
кратка мачка.
Свуда јури,
свуда жури.
Али, по некад
се и умори.

Она зна
да се шминка.
Она зна
у град да иде

То је једна,
чудна мачка,
која зна
разне игре.

Ова мачка,
зна да плете.
Ова мачка,
зна да рони.
Јер, сте чули
драга децо,
ова мачка,
биће Џони.

То је била,
једна мачка,
каква мачка,
страшна мачка.

(по Душку Радовићу и Драгану Лукићу)

Миловановић Теодора V₄
ОШ „Јован Поповић“

ЈОШ ЈЕДНА РОЗЕ МАЧКА

Ноћас сам сањала розу мачку.
Имала је на леђима огромну
жуту тачку.

Стварно је моћна и
снажна та мачка.
Повела ме у провод и она
и њена жута тачка.
Седох на леђа мачке и
склупчах се у центар
њене тачке.

И крену авантура,
водила ме у сновима
од Париза до Меркура.
Свашта смо радиле
ја и мачка.

Обилазиле смо пола планете
и виделе шта ради свако дете!
Виделе смо плавог слона,
од двеста тона.
И још намрштеног,
љубичастог тигра како се
врти као чигра!

Свратиле смо и на врх
једне наранџасте планине.
и ту смо брале малине.
па смо онда сишле до
љубичастог великог мора.
Е, то је била права фора.
Купале се и рониле, и уживале
у песку од гомиле.

Шта сам све прошла са
том розе мачком,
стигле смо чак и да
прођемо словачком.

Дружили смо се ја и мачка.
и одједном мој сан пуче наглавачке.
Нема ни моје мачке
ни њене жуте тачке!

Миона Матић V₄ ОШ „Јован Поповић“

ЈОВАН АРСИЋ
ЈОВЧА

Треба децу научити да говоре српски, да би знала ћирилицу.

И деци кажу да је ћирилица ОК.

Наше ћирилично писмо ковертирано је у Европској унији.

Децо! Читајте ћирилицу, а како вам се пише видећете.

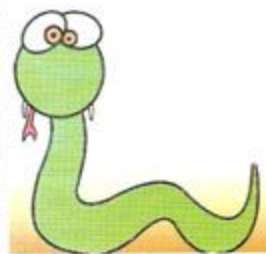

Деца нам уче ћирилицу на страним језицима.

АФОРИЗМИБИ БИРИЛИЧИБИ

Имамо два писма, латиницу на ћирилицу.

Децо! Ћирилица је наше свето писмо.

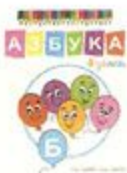
Тражимо ћирилицу у Хрватској, а латиницу смо нашли у Србији.

Кад будемо схватили да је ћирилица црвено слово, све ће бити љубичасто.

Ћирилица је живо писмо, све је друго мртво слово на папиру.

Нашој деци не треба ћирилица, јер они имају и Фејсбуквар.

Из уста бркатог Вука Караџића клизила је ћирилица.

Љубим ћирилицу. Она је моје свето писмо.

Сада је ово Фејсбук ћирилица.

Чувајмо стабло ћирилице, да нам цвет не увене.

По Вуку је ћирилица савршена, али по мајмунима није.

Не читају они наше писмо, јер знају шта у њему пише.

Хрвати незнају ћирилицу, ко им крив кад су неписмени.

Рачунајте децо на ћирилицу, то је проста рачуница.

Ма какво децо наше писмо, више нам нико не пише.

Ко не чита наше писмо, нека му се прочита над главом.

И писмо и глава извори су опстанка.

Чувамо главу, јер нам је на челу писмо.

Ако одвојимо писмо од главе, бићемо шворц.

АФОРИЗМИБИ - БИРИЛИЧИБИ

ИВКО
МИХАЈЛОВИЋ

Ћирилицом пишем-
Тако боље српски
дишем.

Латиница је као нека
господека ћирилица.

Ћирилица, то је оно
таласасто писмо.
Миришљаво као
јорговани.

Ретко пишем
латиницом.
Више волим да
ћириличим.

Ћирилично слово је
Христов изданак.

Ћирилица је српско
језичко-медоносно
саће.

Ћирилица је писано
пауново перје.

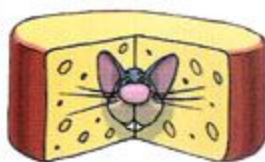
Ћирилица није
обично жврљање.
Она је божанско
писмо.

Ћирилично писмо је
срмени вез.

Ја никог не мрзим.
Ја ћирилицом волим
сва светска писма.

Лакше дишем кад
ћирилицом пишем.

Ћириличење је
дисање на српском.

Ћирилица је писмо с
душом.

Писање ћирилицом,
то је свирање
виолине у рајском
парку.

Ћирилица је
највргаоластије
писмо.

У фијакеру Моме Драгићевића нашли се ови песници:

ИЗ ВУКОВЕ АЗБУКЕ

Г
Као пречага,
као грана или греда,
Г се подигло горе,
нагло се под углом
и гледа.

Д
Д се као дугме пришило за непце,
као медањак, па само слади:
дудињо, дињо, дрењино,
дуњо,
драга душо моја...
Д као добар дан,
Д као слатки надев језика.

Е
Е се створило
као извор па тече,
као пулоњак на цвета,
као Сунце па греје...
Као препелице
чуче у житу слова
мале искре светлости.

Ђ
Ђ је као крст,
последње слово
сваког живота и имена.
Спомен Петровића
ни Петра који премину.

Спомен Николића
на Николу који се сатре,
спомен Танасковића
на Танаска који паде у боју.

Ш
Ала је велика и разна
та Гора Фрушка!
Ту увек у шуми или у Руми
понешто шушти,
и увек у шикари и шибљу
штошта шушка.
(А шта их кошта да у
Шашинцима
запрашти и пушка?)
Тешко зецу-Сремцу
кад нешто шушне!
Да му је да се негде ћушне!
Ал где да се ћушне,
кад и ту где се ћушне
увек штогод шушне!

Душан Радовић

ИЗ БУКВАРА ДЕЧЈИХ ПРАВА

Читање - ствар је права
Радост за очи и уши
Од знања не боли глава
А лепо је у души

Ја обожавам књиге
И читам - све се пуши
Од књиге никакве бриге
А лепо је у души

Знање ћу и другом дати
Што да се истина гуши
Знати - мање се пати
А лепо је у души

Љубивоје Ршумовић

ШТА СУ СВЕ ОД СЛОВА РАДИЛИ

Лав Толстој их на Јасној
Пољани позвао на пир.
И поред забаве, са њима
водио РАТ И склапао МИР.

Виктор Иго од њих
зидео барикаде на улици
да би се, у тешким борбама,
иза њих сакрили
сви париски ЈАДНИЦИ.

Томасу Ману се дала
у панични бијег
и сва би умакла
да их није претворио
у ЧАРОБНИ БРИЈЕГ.

Албер Ками их тјерао
кроз један узани кланац,
све док није утврдио
ко је од њих СТРАНАЦ.

Виљем Шекспир са њима
до звијезда направио излет,
гдје му је добродошлицу
пожелио краљ ХАМЛЕТ.

Ернест Хемингвеј их
у чамцу возао све до зоре
када су га дочекали
галебови скандирањем:
- СТАРАЦИ МОРЕ!
СТАРАЦИ МОРЕ!

ЗМАЈЕВА ПЕСМА

Ријеч до ријечи - процвале у клас
што једрим зрневљем срце осваја.
Док је Змајеве пјесме биће и нас,
а док је нас - биће и Змаја.
Све стих до стиха - за јуче, за
данас,
за све што с будућношћу спаја.
Док је Змајеве пјесме биће и нас,
а док је нас - биће и Змаја.
Строфа до строфе, и у један глас,
тако настаје пјесма без краја.
Док је Змајеве пјесме биће и нас,
а док је нас - биће и Змаја.
Пјесма до пјесме, као иконостас,
препун блиставог, светачког сјаја.
Док је Змајеве пјесме биће и нас,
а док је нас - биће и Змаја.

Ранко Павловић

Шта су горе,
шта је море,
сјај плача
и имања,
према торби
првачића,
пуној књига,
пуној знања?

Шта су лађе,
шта даљине,
шта сјај звезда

и плавети,
према првом
написаном
слову што ће
да полети?

Шта је, најзад,
сав тај космос,
космонаути
и ракете,
према оној
чудној стази
која у школу
одведе дете?

Драгомир Ђулафић

ПРВО СЛОВО

Пишем прво слово
по азбучном реду,
хтео бих да знањем
изненадим децу.

Деда се разуме
у намери ђачке
и овда кад слово
стоји наглавачке.

Није нико чуо
како каже мени:
„Слово ти је лепо,
само га окрени.“

Мирослав Кокотар

РЕЦЕПТ ЗА ПРАВЉЕЊЕ СТИХОВА

У процесу производње стиха,
треба ти пре свега једна занимљива
психа,
затим ти треба прегрнут духа,
сто грама свести и мало несвести,
струк свежег и ситно сенканог ума,
љубави тона и шоља слуха,
четврт литре прозе и кашичица суза,
штангла храбрости и на врх ножа
обести.
Треба ти још мистике вео, једно цело
себе
и највише снова, можда највећи део.
Кад онда све то смућкаш и промешаш,
треба ти само мера права,
а обично је то округла глава,
у којој као у рерни већој,
емућак оставиш да се на тихо, лагано
пече,
ал' добро пазиш да се не пресуши као
суза у души,
за изгубљено или заборављено, чежњом
испуњено вече.

Весна Бјелић Ђурђић

О ПЕСМАМА

Песме се пишу због самоће,
због разговора с неким далеко,
дуго сазревају, као воће,
а мину као облак над реком.

Песник најчешће говори себи
а таји жељу да збори другом.
Ни пријатељу признао не би
да с песмом другује као с тугом.

Пожели оловка и папир бели
да има некога ко их чује.
У неког драгог стопиш свет цели:
ја зато теби песме исписујем.

Перо Зубан

КЊИГЕ

Књиге су створене, очито,
да би их неко прочитао.
Тарзани кад цунглом не скитају,
седе на гранама и читају.
Спремачице које књиге чисте,
у паузи читуцају исте.
У кухињи док се јело динста,
кувар гледа нешто да прелиста.
Између два рибања палубе,
морнари се у књигу задубе.
Спајдермени кад год скину маске,
завале се па читају скаске.
Дрвосече навале на дрво.
пошто књигу прочитају прво.
Па и факири, склони мистици,
уживају у белетристици.
Књиге су створене, ошито,
да би их неко прочитао.

Горан Новаков

ДЕЦА ДИЈАСПОРЕ

ЗНАМ ЈА ГИ НИЦИ

У Ријечи излази дечји лист БИЈЕЛА ПЧЕЛА. Утемељила га је 1994. Татјана Олујић Мусић, као „лист за сву дјечу“. Лист излази на ћирилици и латиници.

„Багдалу за децу“ су обрадовали лепом сарадничким писмом. У овом броју посвећеном ЋИРИЛИЦИ посветили смо им 16, 17, 19 и 19 страну. Ево писма читаоцима Багдале из лепе Ријеке на Јадранском мору:

Већ 23 године, од септембра 1994. године СКД Просвјета издаје дечји лист „Бијела пчела“. Уз мање и веће потешкоће. До фебруара ове године изашла су 225 броја у наклади од 1500 примјерака. Због великог интереса за лист, намера нам је да повећамо обим и садржај, међутим због средстава за сада смо од тога одустали.

„Бијела пчела“ проглашавања је најбољим дечјим листом на овим просторима. Доказ томе су и награде које је добила: Награда Града Ријеке, Награда Змајевих дечјих игара, Награда Сима Цуцић, Повеља Милан Радека. Због тога Лист је постао „защитити знак“ СКД Просвјета.

Унаточ економској ситуацији и у Р Хрватској, и у Р Србији, осигурали смо довољно средстава за њено излажење. За 2016. годину од Савјета за националне мањине добили смо 320.000 кн, од Града Ријеке 15000 кн, од Републике Србије (Министарства културе и информисања и Уреда за дијаспору) више од милион динара. Међутим, ми не знамо где су та средства, ни колико смо средстава добили од претплате, јер се она од када нам је укинут подручјем, плаћа у Загреб. Проблеми се нагомилалају...

Упркос потешкоћама „Бијела пчела“ наставља да излази.

Поздрав за Багдалу за децу од целе редакције:

В.Д. главног уредника Срђан Татић, извршни уредник: Љерка Радојчић, ликовни уредник Борислав Божић, графички уредник: Ђуро Будисављевић, Лектор и коректор: Душанка Старчевић, компјутерака припрема Дамир Бедњанец.

О небу и мајци никада

ДЕЦА ДИЈАСПОРЕ

Учим ћирицицу

А _ А

КО _ _ Е _
 _ Е _ О А
 А _ ЈА
 А _ КА
 Ј. АМЕ КА
 _ АМЕ КА
 А _ А
 ЈА
 А ТА _ К

МА _
 ПРИНЦ

МА _ А _ ЈА _ А _

К _ А

ЈА _ КА

КО _ Е _

Ее
Ее

Кк
Кк

Оо
Оо

не говоримо довољно добро

Идеја и реализација: Здравко Мићановић

ДЕЦА ДИЈАСПОРЕ

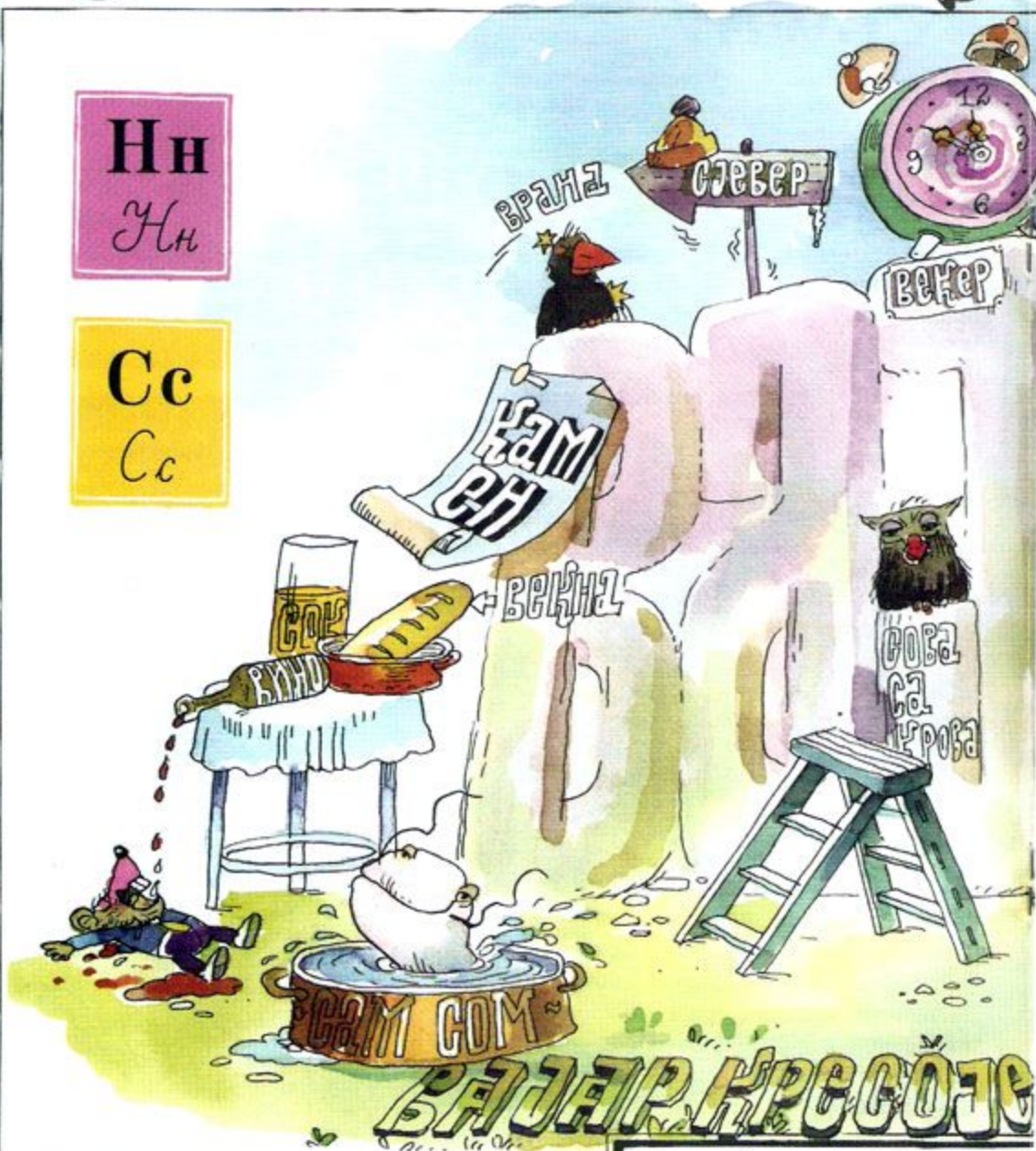
ЗНАМЛАТИНИЦА

Нн

Њњ

Сс

Ѕѕ

Нема веће штете од промраћ

ДЕЦА ДИЈАСПОРЕ

УЧИМ ЋИРИЦИЈУ

Рр

Рр

Вв

Вв

еног времена. Микеланђело

Идеја и реализација: Здравко Мићановић

ILUSTRACIJA IZ "BIJELE PČELE"

STARI SLAVENI

BOG TRIGLAV

TRIGLAV, TROGLAV, prikazivan s tri glave, bio je bog ratnik.

U slavenskoj mitologiji je Trojedini Bog, jer objedinjuje u jednu cjelinu: Javu, Navu i Pravu.

Triglav je oličenje prostora u kojem se nalazi živi čovjek.

Čovjeku se daje sloboda volje i mogućnost da sam bira svoj put – pravilan ili nepravilan.

Njegova tri lica su predstavljala nebo, zemlju i podzemni svijet.

Ime boga Triglava sačuvano je u imenima najviših planina i

planinskih vrhova (Triglav – najviši planinski masiv u Sloveniji,

Juljske Alpe; Troglav – vrh na planini Dinari).

Prikazivali su ga kao troglavog idola.

Triglav

KOZMIČKA GORA

Jedna od verzija slavenskog mita o stvaranju svijeta govori da je iz provobitnog okeana prvo izronila gora Triglav. Ona je dijelom kozmičke osovine, a njeni vrhovi odgovaraju trima sferama.

Kult Triglava bio je veoma rasprostranjen među slavenskim narodima i postoje indicije da je u sebi sadržavao tri vrhovna boga – Svaroga, Peruna i Dažboga.

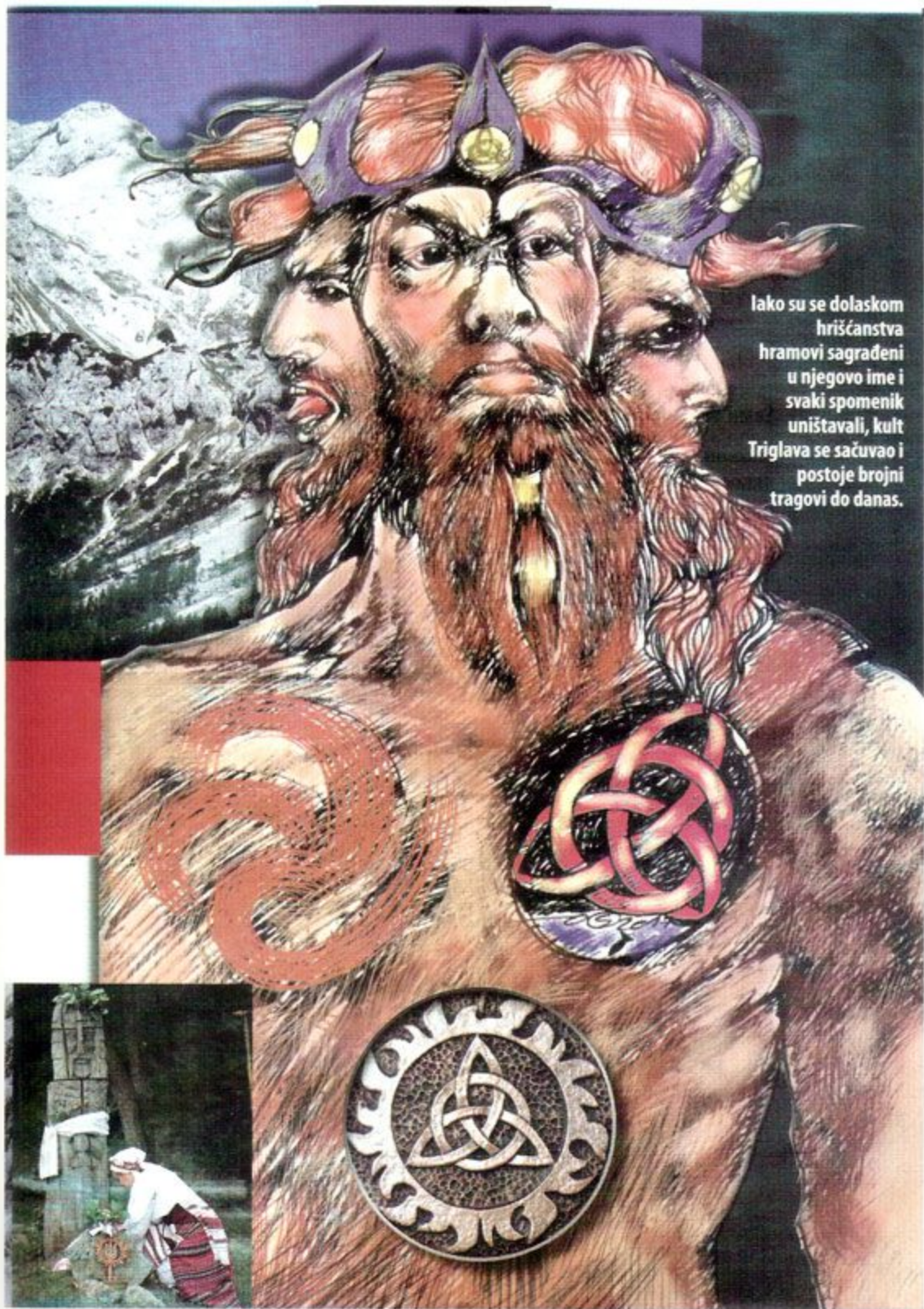
Kao bog s tri glave i s crnim konjem, pretpostavlja se da je Triglav regionalni nadimak općeslavenskog mnogo starijeg Velesa, a koji je prihvaćen kao kult određenog mjesta.

Glavna mjesta u kojima se naročito njegovao kult su uglavnom bilameđu Baltičkim Slavenima: Szczecin (Poljska), Brenna (današnji germanizirani Brandenburg), te Wolin (Poljska), ali je bio prihvaćen među svim Slavenima.

Troglav

ИЛУСТРАЦИЈА ИЗ "БИЈЕЛЕ ПЧЕЛЕ"

Iako su se dolaskom hrišćanstva hramovi sagrađeni u njegovo ime i svaki spomenik uništavali, kult Triglava se sačuvalo i postoje brojni tragovi do danas.

ПОХВАЛА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Кад деца плачу на енглеском
ја их на српском разумем.

И на руском и француском и кинеском
чак и на немачком и турском уmem.

Кад се деца смеју на шпанском
ја тај смех на српском разумем.

И на данском и фламанском
на грчком и јеврејском уmem.

Кад се деца моле Богу у Хиландару
у Лазарици и Нотр-дам, у синагоги ма ком Боги

код Алаха и Буде ма где да буде,
ја ту молитву на српском језику разумем.

Кад се деца љубе
од чега ће настати будуће човечанство

ја ту љубав
на српском језику разумем.

Мој дивни народе српски,
мој вољени

па ти од малих ногу говориш језиком
да те разуме цео свет.

Народе мој мили, народе ћирилице,
па ти ни од ког не можеш бити клет!

Тешко оном ко не уме
српски језик да разуме.

Љубиша Бата Ћидић

Словени у почетку нису имали писма ни књиге. Кнез Рагислав (842 - 871) из моравске у Чешкој обраћа се цару Михаилу у Цариград јер је схватио значај и улогу језика и затражио учитеље који ће тумачити хришћанску веру словенским језиком. Цар је задатак поверио Константину (у монаштву Ђирилу) и његовом брату Методију јер су они били из Солуна, а сви Солуњани добро су говорили словенски. Били су образовани и Богу угодни, праведни и истини одани.

Браћа су створила прву словенску азбуку од 38 знакова и превела јеванђеља на словенски језик. Затим су пошла браћа у просветитељску мисију у Кнежевину моравску. Њихов рад није био лак јер су морали да савладају протесте Немачког свештенства које је било против црквених књига нас словенском језику. Браћа су била упорна, добила су чак и благослов папе Хадријана II.

За њима је остао велики број ученика а крајем 9. (IX) века формирају се два центра словенске писмености: у Македонији Охридска школа и у Бугарској Преславска. Из ове две школе дошла је словенска писменост у српске земље; прво глагољица, те затим и ћирилицко писмо, на старословенском језику. То је језик од кога се дугим и спорим развојем стварао наш садашњи. Ђирилов језик омогућио је два века касније, да остану забележене поуке блаженог старца господина Симеона (Стефана Немање) својој деци о правим путевима господњим, те многа дела православног светитеља Светога Саве. Уз благе измене, под утицајем говорног језика, остају на том језику сјајни текстови умне и скромне Јефимије и красна појава Деспота Стефана, уткана у слово љубави.

Ђирилицом као писмом данас се служи Срби, Руси, Белоруси, Бугари, Македонци, Украјинци... (Црногорци и Бошњаци су прешли на латиницу).

Зрака небеске светлости озарила је неуки, знања жељни, расути словенски живаљ, појавом и радом солунске браће Ђирила и Методија. Дарујући им писмо, усмерили су их ка истини, вери и трајању.

Школа „Јован Поповић“ била је привремени атеље
Олгице Стефановић:

СРПСКИ ПЕСНИЦИ О АЗБУЦИ

ЉУНЕ ДАЈЕВАЦ

ВУК И АЗБУКА

Хроми, велики Вуче,
Од давних времена и сада,
Твоју азбуку сви уче,
Вечита бићеш громада!

ПРАВОПИС

Замишљаам професора дрског,
Што моме брату у делу наставе,
Задаје баш из језика српског,
Да сваког дана пише саставе.

Професор је престрог, очигледно,
Тражи да мисао има свој след,
Све у саставу мора да буде уредно,
Кад се ставља тачка и нови ред.

Кад се у реченици реч од речи одваја,
Лична имена пишу великим словом,
Како се реч на слоге раздваја,
Шта ли ће све то професору овом?

А професор у свом стилу на све то каже:
*Језик једноставно мора да се учи,
Научена правила у писању трајно важе,
То не треба ама баш никога да мучи.*

БАШ МИ ЈЕ ЖАО

Баш ми је много жао:
Што смо усвојили - ЋАО!

Није исправно - чије је право -
Да из језика истерамо - ЗДРАВНО!

МИЛИЦА БАКРАЧ

ВУКОВАЊЕ

Осим мог тате, само да знате,
Нек чују врапци и друге птице:
Где год да крочим, речи ме прате
И слова Вукове ћирилице!

Сад заклињем се - у десну руку:
Потомак сам ја Караџић Вуку!
У историју бар сумње нема:

Вучица доји Ромула! Рема!
Браћу, зидаре вечног Рима!
Да л' лепше приче од ове има?

А Сури Вук је племићког кода -
Тотем и симбол српског рода!

Зато вас молим, дечији суде?
Виј-песму моју да препознате?
У свету нека буде шта буде -
Због Караџића и због мог тате,

Јавите лепо осталој деци,
Да вуци јесу примерни преши.

Збиља, ја јесам потомак редак:
Два су ми Вука од претка предак!

РАЈКО ТАНАСИЈЕВИЋ

ЗАХВАЛИ СЕ МУДРОМ ВУКУ

У азбуци, у буквару
Тридесет је ћаче слова
Захвали се мудрому Вуку
Што азбуку дивну скова

Једно слово - један гласић
Сваки гласић као птица
Захвали се мудрому Вуку
Баш је лепа ћирилица!

Своје писмо чувај ћаче
Као своју родну луку.
Како пише - тако читај
Захвали се мудрому Вуку.

АНКЕТА: КАКО ОЛОВКА ПИШЕ СРЦЕМ У ОШ ЈОВАН ПОПОВИЋ

Које су речи слатке?

Слатка је славуј, а то је птица која најслађе пева.

Слатка је Јелена са новом фризуром.

Слатка је слава, па ти дођу гости и донесу ти поклоне.

Мама је рекла да се то не отвара одмах него после је слађе кад будемо сами. Све је то за мене.

Ко има пуно пара - њему је најслађе. Може да ради шта хоће и да купи цео Крушевац а и Београд.

Најслађи је распуст!

Најслађи је петак кад звони да идемо кући.

Слатка је душа и срце и неки дечко који ти се свиђа па га сањаш сваке ноћи.

Срце, срцуленне, Слађана

Слатко је кад си заљубљен па сви кажу баш су слатки.

Има и слатка павлака.

Бака ме стално зове: слаткишу!

Најслађи је први парадајз на пијаци.

Слатке су речи које се записују у споменаре.

Најслађа је реч - љубав! И кад си срећан.

Лепе речи су слатке речи. Учитељица нам је рекла чаробне речи. Оне су слатке и гвоздена врата отварају.

Слатка је беба Рељам мали брат од Кристине Има и рупице на образима и сладак је баш.

АНКЕТА: КАКО ОЛОВКА ПИШЕ СРЦЕМ У ОШ ЈОВАН ПОПОВИЋ

Које су речи киселе?

Киселе речи ти скупе уста. То је од лимума и кад у лимуну не ставиш шећер.

Кисело је нешто грозно и намрштено лице од комшија када се деру на тебе што трчиш по згради и по школи.

Мрзим кисело, бљак!

Кис - кисео пољубац.

Нечија кисела фаца.

Кисела реч је кад добијеш кеца.

Кад играш жмурке па кажеш: „Пу киса!“

Кисело је кад је зелено... Као спанаћ, као фуџиј.

То је туршија! И киселе речи се стављају у тегле и у подрум.

Не знам киселе речи... знам само киселе краставце,

То је реч која је покварена.

Кисела реч је нека свађа, па мама и тата не причају 3 дана.

Кисело не може ни да се опере.

Кисела реч те штима за уста и за језик.

Кисела реч је муњак, кад дођеш код кумова у госте, а они нису кући.

Кисела реч ти се враћа, зато буди добар!

Кисела баба је кад много прича и сви од ње беже.

После се то све укисели. Кисела реч је и кака. Бебе само каке у гаће.

Приредила Снежана Миловановић,
учитељица I₄ ОШ „Јован Поповић“

ШТА ЈЕ ТО - СРПСКА РЕДАКЦИЈА

Као и код других Словена тако и код нас Срба, настаје национална редакција старословенског језика - српска, тј. посрбљавање у духу штокавског наречја. Тако у српској средњовековној писмености разликујемо три различита типа правописа, с обзиром на инвентар слова и различита правописна решења: зетскохумски, рашки и ресавски (названи су према водећим центрима српске писмености). Тако је настала српска редакција старословенског језика или српско-словенски језик, а први спис на њему је Мирослављево јеванђеље.

Најстарији сачувани спис српске редакције старословенског језика је Маријанско јеванђеље, написано глаголицом. На основу језичких црта, сматра се да је настало почетком XI века.

Српскословенским језиком су писали писци средњовековне књижевности, почевши од грешног Глигорија Дијака са *Мирослављевим јеванђељем*, затим Свети Сава, Стефан Првовенчани, Доментијан, Теодосије, монахиња Јефимија, Деспот Стефан Лазаревић, Константин Филозоф, Глигорије Цимблак итд. па све до Гаврила Стефановића Венцловића. Сви ови наведени списи и знани и незнани списатељи са њиховим делима, житијима, повељама, христовуљама, типцима, законима, натписима, представљају непроцењиво благо средњовековне баштине, и споменике српског ћириличног писма и културе, од непроцењиве важности.

На српскословенском језику писало се и после пада српских држава под турску власт, али књижевни рад је углавном био ограничен на преписивање црквених књига; напоменућу овде само Ресавску и Рачанску преписивачку школу и цетињску штампарију. Срби, пак, у Аустријском царству били су изложени великим верском и политичком притиску.

Да би се одупрели аустријском настојању да их покатоличи, српска црква је затражила помоћ од православне Русије. Она на ове просторе шаље руске учитеље, који са собом доносе књиге на руско-словенском језику (руска редакција старословенског) и отварају школе.

Половином XVIII века у српској књижевности писало се на рускословенском, народном, па чак и руском језику. Убрзо после одласка руских учитеља писци су у рускословенски почели да уносе елементе српског народног језика, јер су желели да њихова дела буду разумљива већем броју читалаца.

Тако је пред крај XVIII века, мешањем рускословенског са народним, српскословенским и руским језиком настао славеносрпски језик.

Прво дело објављено на славеносрпском језику био је „Славеносрпски магазин“ Захарија Орфелина из 1768. године, први српски часопис у коме су писали многи писци тог периода, Сава Мркаљ, Јован Хаџић, Јован Стерија Поповић и други.

(Одломак из студије)

Мирослав Егерић

ПРИКАЗ КЊИГЕ
СЛОВА У СВЕЧАНИМ ОДЕЖДАМА
ОЛГИЦА СТЕФАНОВИЋ: СЛИКОВНИ БУКВАР ПРАВОСАВЉА

Ове јесени Градска библиотека из Новог Сада обрадовала нас је својим новим издањем – *Сликовним букваром православља* Олгице Стефановић. Буквар који је сачинила уметница Олгица Стефановић је пре свега ликовно дело и све је у њему подређено постици слике. Овај буквар не само да је у најближем духовном сродству са оним нашим „обичним, старим“ букваром, него је овде реч о истом буквару који се појављује у своја два различита облика. Разлика је у старосном и духовном узрасту. Једноставна, јасна и детиње пага слова оног првог буквара сада се појављују у својим свечаним и раскошним одеждама. Сва попут детета које се прикладно оденуло да би учествовало у богослужењу. Сва попут анђела који украшавају Царство небеско.

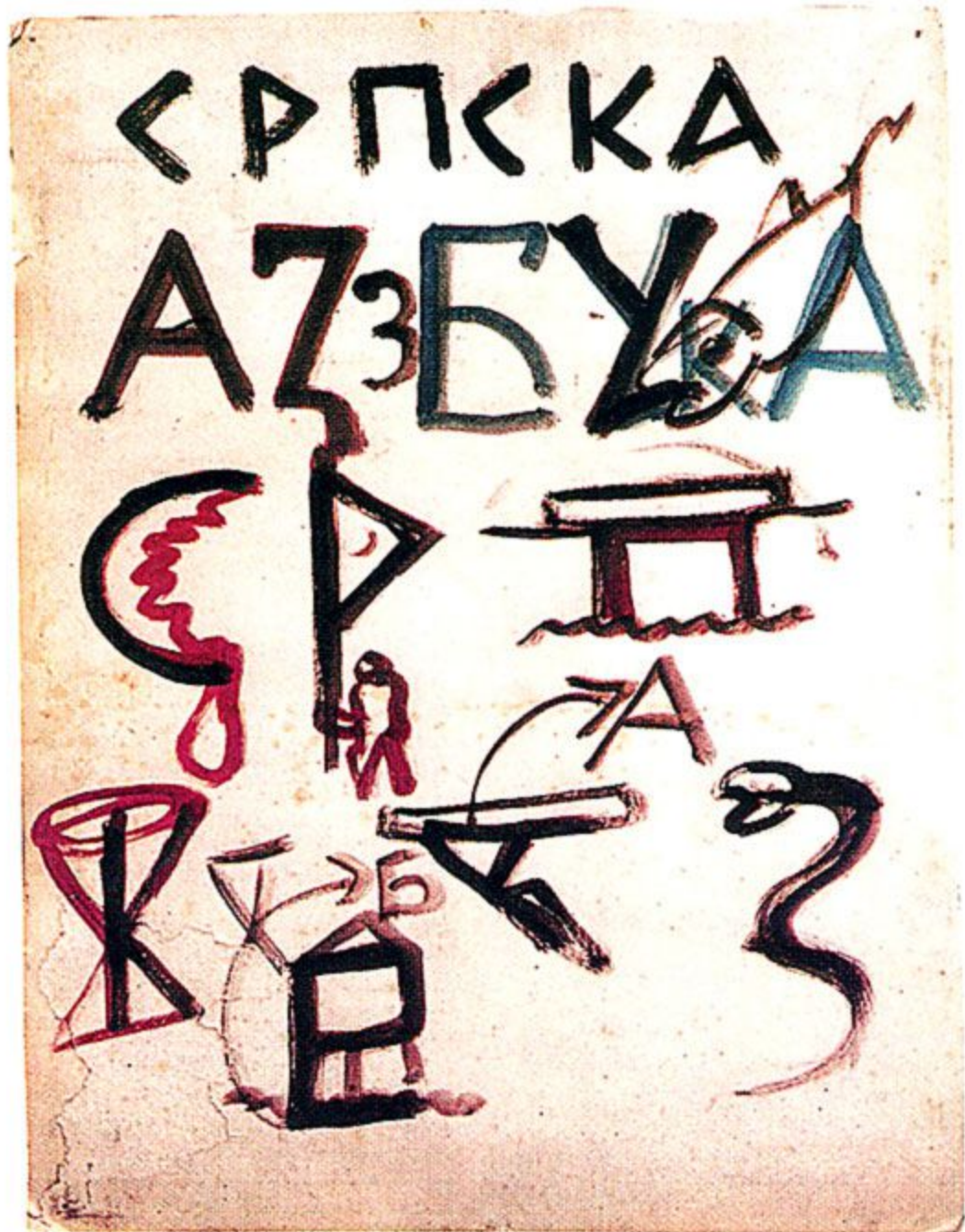
Буквар је увек нов, неочекиван, узбудљив и кроз цео живот незабораван. Такав и мора да буде, јер тек када одрастемо, а не одреклемо се сасвим оног детета у себи, схватимо да се оно најлепше крије у добро познатим и обичним стварима. Овај *Сликовни буквар*, очигледно, далеко превазилази племениту намеру да описмени децу. Он је староставно завештање писмености и духовности, али и млада, златна и зелена грана наше савремене и свакодневне, насунне духовне потребе да будемо достојни својих предака. Како каже др Жарко Димић: „И све те миленијуме и векове, од Богородице и Христа, анђела и арханђела, Олгица Стефановић сажела је у прелепим ћириличним знаковима испуњеним анђелима и светитељима, у буквар радовања и учења поклоњеног деци, чинећи од буквара јединствени химну љубави, учењу и знању.“

Слова су овде украс, али и оно што самим собом бива украшено, како то истиче Драгомир Ацовић. Са друге стране, записи који су обасјани смерним ватрометом тих слова и ликова, сведени су колико на основне, насунне истине, толико и на дубокомислен и песнички говор духовника и богослова Српске православне цркве.

У моћном окружењу таквог краснословља, нека утврђена академска правила навођења текстова морала су донекле да устукну. Да устукну пред Лепотом. Записи, понекад дати у целини, а понекад у деловима, углавном су наведени као цитати, али неки од њих су невидљиво испреpletани са ауторкиним речима у виду слободних парафраза. Речи духовника и песника, попут река понорница, изненадно избијају на површину да би се исто тако изненадно изгубиле у дубинама и заметнуле свој траг. Једноставно (наизглед), као када се нише песма, као када се разговара са децом.

Оптерећивати овакву књигу академском доследношћу и прецизношћу, књигу која није историографска, нити је теолошка или филозофска – било би неприкладно. Наравно, имена аутора и њихових дела наведена су (засебно) у књизи. Питање нашег националног идентитета превазилази академске оквире – оно је засновано у духовној вертикали, у самој лепоти. Речима Весне Башић: „Вешто и стрпљиво, задивљена лепотом српских рукописних књига, Олгица Стефановић својим сликама потврђује да је непресушан светосавски извор и непобедива снага светородних Немањића да заувек сведоче од кога смо постали и стасали.“ Или, речима Милована Витезовића: „Њен уметнички рад у духу српског средњовековља, посебно у илуминацији ћириличних слова, је врхунски уметнички рад и велика мисија обнове богате српске средњовековне уметности.“

Лепота слике и лепота речи. *Сликовни буквар православља* као краснословље и знатоустост.

СРПСКА АЗБУКА ПО МИДИЋУ ОД МАЧВЕ